

Taller il·legal desmantellat per la policia.

En negre més que mai

L'economia submergida creix cada vegada més i el govern espanyol no se'n vol assabentar.

“Sense factura?” La pregunta ha tornat amb força. Si és que mai ha deixat de fer-se. És la feina en negre. Un sistema econòmic opac, submergit, que la crisi va estenent cada vegada més. Tanmateix, no s'ha de ser injust. El treballador que intenta arribar a final de mes fent feina sense el control de l'estat no és l'únic que corca el sistema. També hi ha empreses que, sense cap mena d'escrúpols, s'han apuntat a defraudar. Sempre n'hi ha hagudes. Els anys bons, de gran creixement econòmic, els famosos *bin-ladens* –bit-

llets de 500 euros– sovintejaven en operacions de la construcció i el mercat immobiliari no sempre clares amb vista a la hisenda pública. Però ara, amb la crisi, creix la feina en negre, els treballadors sense contracte, lloguers de pisos no declarats i tot allò que és economia submergida. Molt. I res no sembla amb capacitat d'aturar-ho. El govern espanyol no acaba de reconèixer el problema seriós que hi ha. Serà ben difícil que el pugui resoldre.

Ulls clucs. El dia 4 de gener passat la consellera de Treball de la Generalitat de Catalunya, Mar Serna, deia en una entrevista que “hi ha indicis” que l'economia submergida “té una tendència creixent” al Principat. Al cap d'una setmana, el ministre espanyol de Treball, Celestino Corbacho, alertava que al conjunt de l'estat podia representar ja “entre un 16% i un 20%” del

PIB. Tot d'una la ministra d'Economia, Elena Salgado, el rectificà dient que les declaracions de Corbacho “no tenen base científica” i que eren “excessivament agosarades”. De manera que val més aclucar-se d'ulls.

Tanmateix, l'economia submergida creix força arran de la crisi, sobretot a les comunitats més centrades en el sector serveis, com ara Catalunya, el País Valencià i les Balears. De fet, segons un estudi de la Universitat de Saragossa –que el ministre va referir quan va respondre la pregunta parlamentària en què xifrà entre el 16% i 20% l'aportació de l'economia submergida al PIB–, les comunitats dels Països Catalans –juntament amb Múrcia, Galícia i les Canàries– són les que encapçalen el creixement d'aquesta xacra socio-econòmica. Un informe de la Comissió Europea de l'any 2000 registrava que l'economia submergida havia passat del 15% del PIB el 1988 fins al 22% el 2000, cosa que convertia l'estat espanyol en líder europeu –juntament amb Grècia i Portugal– d'aquesta injustícia social. Un altre estudi, elaborat pel col·lectiu de tècnics del Ministeri d'Economia i

“La crisi fa créixer molt l’economia submergida”

Lorenzo Bravo, secretari general de la UGT de les Balears.

—**Si fem cabal de les declaracions de renda que fan els ciutadans de les Balears, som a la vora d’un esclat social?**

—Hi seríem si no fos per l’economia submergida.

—**La UGT de les Balears assegura que creix?**

—La crisi fa créixer l’economia submergida pertot arreu, i especialment a les zones més centrades al sector de serveis, com és el cas de les Balears. Nosaltres calculem —encreuant les dades de l’enquesta de població activa i les de desocupació de la Conselleria de Treball— que en aquests moments a les Balears uns 60.000 treballadors fan feina en negre, totalment o parcialment.

—**Quin percentatge del PIB pot representar l’economia submergida?**

—A les Balears calculem que almenys és al voltant del 25%.

—**La Confederació d’Associacions Empresariales de les Balears (CAEB) també s’hi mostra preocupada...**

—És clar, perquè s’han adonat que ara és una competència deslleial molt important. No ho pensaven anys enrere, quan les vaques eren grasses i tanmateix nosaltres alertàvem del perill. Ara la feina submergida ve en dos corrents: l’empresa que no compleix i paga irregularment i els autònoms i treballadors que fan feina en negre. Creix tant que és una situació potencialment molt perillosa i que afecta tot Espanya però, sobretot, les comunitats basades en els serveis, com la nostra. Com que la crisi ens ha sacsejat molt, el treballador cerca la vida com pot i d’aquí ve que creixi la feina en negre.

—**Feina submergida, desocupació creixent, inestabilitat laboral... Quin panorama, a les Balears...**

—Si no reaccionem aviat serem per al turisme europeu igual com són les botigues de xinesos per al comerç: poca qualitat del producte, poca qualitat professional...

—**El treballador hi té un part de responsabilitat, en aquesta degradació general?**

—Sense dubte. Hem d’aprendre a ser més responsables i dir que no quan un empresari ens ofereix diners en negre. Si els acceptem tenim fortuna d’avui però misèria de demà, perquè llavors les pensions de desocupació i de jubilació són molt més baixes.

—**Socialment, és un perill que creixi tant l’economia submergida?**

—D’una banda, és clar que evita un esclat social, però d’altra és una injustícia social tremenda. En primer lloc, perquè perjudica els qui fan feina per a empresaris que en creen correctament; en segon lloc, perquè detreu diners públics, per la baixa de recaptació d’impostos, que són imprescindibles sempre, i encara més en temps de crisi; i en tercer lloc, perquè perjudica molt els treballadors que, quan queden sense feina o es jubilen, veuen com les pensions que tenen són baixes. Ho veiem a les Balears, on les pensions són de les més baixes de l’estat, amb una mitjana de 670 euros el mes; la mitjana estatal és de 760, que no és pas que sigui alta.

Hisenda espanyol (GESTHA) afirmava l’abril del 2008 que l’activitat econòmica paral·lela representava l’any anterior el 23% del PIB de l’estat, i que particularment Catalunya era la comunitat que més patia aquesta xacra: aportava quasi el 19% de tota l’economia submergida general. Sobre el cas català, el juliol del 2009 CCOO de Catalunya assegurava que més de la meitat (50,83%) dels immigrants que treballen al Principat ho fan totalment o parcialment de forma soterrada. D’una altra banda, enmig de la polèmica per les declaracions de Corbacho —fetes a instàncies d’una pre-

gunta parlamentària de CiU—, el diari econòmic *Expansión* xifrava, el dia 30 de gener passat, entre un 20% i un 25% l’aportació de l’economia submergida al PIB espanyol. El diari esmentava, entre més, estudis del Banc Mundial, del Deutsche Bank, de l’Organització Internacional del Treball i de l’Institut d’Estudis Fiscals.

Si Catalunya crea tanta economia submergida, ni les Illes ni el País Valencià no es queden gaire enrere. En el cas valencià, aquest mes la UGT alertava del creixement de tallers de sabates clandestins a zones com ara

Oriola, Elda, Asp, Elx o Petrer. En el cas de la jugueta, els talles clandestins s’han detectat a zones com ara Ibi, Onil o Castalla. El representant del sindicat, Vicente Prieto, deia a la premsa que “l’economia submergida i la clandestinitat creixen a conseqüència de la crisi. A vegades els treballadors mateix que perden la feina legal tornen a treballar sense contracte i cobrant el subsidi de desocupació”.

El cas balear. Segons les declaracions de renda del 2007, el 40% del total digueren cobrar menys de 12.000

euros bruts l'any. Això és, 177.888 treballadors, sobre un univers laboral que aleshores era de 445.507 persones. Mentrestant, només 18.732 persones cobraren més de 60.000 euros bruts l'any, un 4,2% del total. Allò que podríem anomenar classe mitjana, els que ingressen entre 21.000 euros i 30.000, eren 62.422 treballadors, un 14%. La classe mitjana-alta, que cobra entre 30.000 euros i 60.000, eren 57.305 persones, un 12,9%. El grup que es pot considerar econòmicament mitjà-baix, d'ingressos entre 12.000 euros i 21.000 bruts l'any, era format per 120.320 declarants, un 29%.

En vista d'aquestes xifres, les evidències s'imposen. Primer de tot, la classe baixa representava el 40% de tots els declarants a Hisenda el 2007. En segon lloc, és segur que, a hores d'ara, a causa de la crisi, aquesta classe baixa ha crescut. En tercer lloc, una pregunta: com poden viure a les Balears –on el cost de la vida és de mitjana un 10% superior al continent pel cost d'insularitat– 54.634 persones cobrant menys de 6.000 euros bruts? O més de 100.000 cobrant-ne entre 6.000 i 12.000? Perquè són quantitats en brut, a les quals cal restar l'IRPF, per mínim que sigui, i la Seguretat Social. És a dir, que la liquiditat mensual és molt baixa, uns 500 euros mensuals en el primer grup i menys de 1.000 en el segon. La resposta, òbviament, és l'economia

Declaracions de renda a les Balears el 2007

	Liquidacions	% sobre el total
Negatives i zero	2.503	0,56%
Fins a 1.500 euros	14.408	3,25%
Entre 1.500 euros i 6.000	54.634	12,26%
Entre 6.000 euros i 12.000	106.123	23,82%
Entre 12.000 euros i 21.000	129.320	29,03%
Entre 21.000 euros i 30.000	62.422	14,01%
Entre 30.000 euros i 60.000	57.305	12,86%
Entre 60.000 euros i 150.000	15.776	3,54%
Més de 150.000	2.956	0,66%

Font: Agència Tributària a les Illes Balears.

submergida. Segons la UGT –vegeu entrevista al secretari general– unes 60.000 persones treballen en negre. No tothom hi pot treballar, però una part sí. Sigui com sigui, la piràmide socio-econòmica de les Illes mostra una enorme injustícia social. Perquè parlar de distribució de la riquesa és un sarcasme, en vista d'aquestes xifres, i també perquè obliga milers de ciutadans a acceptar feina en negre si vol complementar els seus ingressos legals. Això, quan en té, perquè a les Illes hi ha prop de 100.000 desocupats.

Aquesta distribució de les declaracions de renda no pot ser gaire diferent en el cas català i valencià. Fem una societat cada vegada més dual. Pocs rics, molts –i en nombre creixent– que guanyen poc i una classe mitjana que es va empobriment. Amb el resultat que molts milers dels nostres conciutadans han d'apedaçar com poden la seva mala situació: a la injusta economia submergida que creix com més va més.

Miquel Payeras

Breus

Caixa Manlleu tanca el 2009 amb un balanç molt positiu

Caixa Manlleu, en procés de fusió amb Sabadell, Terrassa i Girona, ha obtingut un benefici net de 5,2 milions d'euros, un 14,51% inferior al 2008. Amb tot, el balanç és molt positiu. "Possiblement, aquests serien els millors resultats de la nostra història –el resultat d'exploració ha crescut d'un 139%–, si no fos perquè la prudència en un context de crisi ens obliga a fer grans provisions", aclaria el president de l'entitat, Joan Contijoch. Caixa Manlleu ha registrat una proporció de morositat del 4,27%. El director general, Dídac Herrero, va reconèixer que, si no es duqués a

EL TEMPS

Caixa Manlleu ha tancat el 2009 amb un benefici net de 5,2 milions d'euros.

terme la fusió, hi havia risc d'incórrer en pèrdues el 2010. Contijoch va remarcar que el model de fusió seguit per les quatre entitats és "exemplar", i no preveu cap entrebanc en el procés que hauria de culminar al juny.

Gas Natural tanca el 2009 amb un 13% més de beneficis

Malgrat la contracció de la demanda d'energia i del context de crisi general, el Grup Gas Natural, que l'abril passat va adquirir l'elèctrica Unión Fenosa, ha tancat l'exercici 2009 amb un benefici net de 1.195 milions d'euros, un 13,1% més que el 2008. Comptadíssimes companyies han exhibit creixements que li permetran, per exemple, de destinar 730 milions a dividends, un 10% més que l'any anterior. Els directius expliquen l'excel·lent resultat pel model de negoci basat en "l'equilibri entre les activitats regulades i liberalitzades en el sector del gas i l'electricitat".